

וכן הלכה, שמותר לשלוף גם אם לא נשלפו מבעוד יום (רי"ף ועוד).
 ואולם לענין סכין התחובה בכותל המחובר לקרקע, כתבו הפוסקים להחמיר אם לא נשלפה מבעוד יום, כי אי אפשר שבשליפתה לא תרחיב את הפתח, והרי זה 'פסיק רישיה' במלאכה דאוריתא. (תרו"ם הדשן סד; שו"ע שיד, יב). אבל אם הסכין תחובה בכלים המיטלטלים, כיון שאין בנין בכלים, וגם היא מלאכה שא"צ לגופה יש מתירים (שו"ע שם סעיף א). אלא שכתבו אחרונים שהעולם נוהג איסור בדבר אם לא שלפה ונעצה מאתמול. ובמקום צורך גדול — מותר (עפ"י משנ"ב שם סקי"א).

ט. הטומן לפת וצננות באדמה — אינו חושש משום כלאים [כשטמנם תחת הגפן], ולא משום שביעית, ולא משום מעשר, (שאפילו התווספו בגדילתם על ידי כך, אין חיוב מעשר על אותה תוספת. תוס' — לפי שאין זו זריעה. וכן מותר ליטלן בשבת אם מקצת מהעלים מגולים, (שאוהו בחלק הגלוי ונוטל).
 א. אם מתכוין לזריעה — אסור בכל אלו (ראשונים). וגם אם לא השרישו — אסור ליטלם בשבת. רמב"ן).

ב. יש סוברים שאם האמהות טמונות לגמרי, אפילו העלים מגולים — הרי זו זריעה מעולה, לא התירו בכל האמור אלא אם מקצת מהאמהות מגולות (הערוך בשם רה"ג. אבל התוס' ועוד ראשונים חולקים).

ג. כתב הר"ן, אפילו השרישו באדמה אין חייב משום כלאים וכו', לפי שאין זו דרך זריעה, כי דרכם להיטמן באגודה. ואולם לענין שבת אם השרישו אסור ליטלם משם.

דף נא

- עב. א. מה דין הטמנה בשבת עצמה, בחם ובצונן?
 ב. הטמין מבעוד יום ונתגלה — מהו להטמינו שוב?
 ג. מהו להוסיף בשבת על הטמנה הקיימת כבר, או להחליף את הטמנה?
 ד. פינה המאכל ממיחם למיחם — האם מותר להטמינו?
 ה. מהו להניח מיחם על גבי מיחם בשבת, וכן בקדרה?
 ו. האם מרסקים או מפשירים שלג וברד בשבת?
 א. אסרו חכמים להטמין בשבת, אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל, (גזרה שמא ירתיח. לד. כגרסת רש"י). אבל מטמין אדם את הצונן (שלא יתחמם. רש"י. ושאר ראשונים פרשו: שלא יצטנן ביותר או כדי להפיג צינתו), אפילו דבר שדרכו להטמין לחממו, כגון תבשיל (רב יהודה אמר שמואל). ובתחילה רבי אסר להטמין את הצונן, (וכן שנינו בתוספתא), עד ששמע בשם רבי יוסי להתר. וכן נהג רב נחמן.

- ב. כסרו ונתגלה — מותר לכסותו.
 בין אם נתגלה בשבת בין נתגלה מבעוד יום. וגם אם גילהו בידים בשבת — מותר להטמינו שוב (תוס').
 מותר להעביר מהטמנה זו להטמנה אחרת (שו"ת שבט הלוי ח"ח מא, עפ"י רעק"א ופרי מגדים).

ג. אף על פי שאסרו חכמים להטמין משחשכה, אם בא להוסיף על הטמנתו — מוסיף. רשב"ג אומר: נוטל את הסדינים ומניח את הגלופקין (= שמיכת צמר עבה. הערוך), ולהפך. כתבו התוס' שלפי תנא קמא, אין התר להחליף אלא להוסיף על הקיים בלבד. ואולם להלכה כתבו הפוסקים כדברי רשב"ג, שמותר בכל אופן.

ד. היה רשב"ג אומר: לא אסרו להטמין אלא אותו מיחם שהוחם בו, אבל פינה ממיחם למיחם — מותר, לפי שהוא עושה מעשה לקררו, ודאי אין לגורו בזה שמא ירתיח. הפוסקים נקטו להלכה שמדובר בדבר חם, שפינהו לכלי שני, ומותר להטמין. ודוקא בדבר שאינו מוסיף הבל, אבל בדבר המוסיף הבל אסור אף בכלי שני, ואפילו מבעוד יום (עפ"י ר"ן ועוד).

ה. מניחים בשבת מיחם (נחושת) על גבי מיחם וקדרה (חרס) על גבי קדרה. וטח את פיה בבצק — ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהו משומרים. ובמקום שיכול להגיע לחום שהיד סולדת בו — מחלוקת הראשונים אם מותר להעמיד להפשרה. ולהלכה נקטו הפוסקים לחומרא. יש גורסים שאין מעמידים מיחם על גבי קדרה, כי הקדרה מרבה חמימות במיחם, אבל בתוספתא הגרסה שמותר (רש"י).

ו. אין מרוקין (= מרסקים) לא את השלג ולא את הברד בשבת, בשביל שיוזבו מימיו, אבל ניתן לתוך הכוס או לתוך הקערה ואינו חושש. — שהשלג המופשר אינו ניכר לעצמו. וכתבו הפוסקים שאפילו אם אינו מרסק בידים, לכתחילה יש לחוש בדבר אם המים המופשרים ניכרים לעצמם. מכאן יש לזהר שלא לרחוץ בשבת ידיו במים שנתקשו, שאי אפשר שלא ירסק הברד. וכל הזהיר תבוא עליו ברכה (תוס').

פרק חמשי; דפים נא — נב

- עג. א. באלו מיני מוסרות ושלשלאות, יוצאת הבהמה בשבת?
ב. האם בהמה יוצאת בשבת באביורי שמירה שאין בהם די לשמרה, או אלו המהוים שמירה יתרה מכדי הצורך?
א. לפי שאדם מצווה על שביבת בהמתו, (למען ינוח שורך וחמרך. עתוס' ועוד. ויש סוברים שיש בדבר גם 'לאו' דלא תעשה כל מלאכה... ובהמתך — ע' רש"י ור"ן ע"ז טו.), אסור שבהמתו תצא לרשות הרבים ומשא עליה, אבל כל דבר שהוא צורך שמירתה, ודרכה לצאת בו — מותר. וזהו ששנינו: יוצא הגמל באפסר (= מוסרה, תבל הקשור בצואר) ונאקה [לבנה, שהיא קשה להשתמר] בחטם (חח מברזל הקבוע בחטמה של הבהמה) ולובדקאים [= חמור לובי, שהוא פראי] בפרומביא (מושכת רסן העשוי מברזל) וסוס בשיר (= אצעדה סביב צוארו, אליה נקשרת רצועה).